

Distelvlinders bijna klaar voor migratie

► In stadstuinen is verbena favoriete nectarplant

HOOGEVEEN - De invasie van distelvlinders vanuit Afrika begon in mei. Zie Groen&Doen van vrijdag 21 juni. De vlinders zagen er niet uit. Fletse kleuren, gerafelde vleugels. Ze hadden dan ook een paar duizend kilometer afgelegd. Je zag ze overal, maar begin juli leken ze te zijn verdwenen. Ze hadden eitjes afgezet op brandnetel en akkerdistel en daarna het loodje gelegd.

Op verbena.

Op boerenwormkruid.

Hero Moorlag

Hero Moorlag ©

Eind juli waren ze er plotseling weer massaal, maar nu puntgave exemplaren in heldere kleuren. Dat moet een nieuwe generatie zijn die zich klaar maakt voor migratie terug naar Afrika. De distelvlinder is trekvlinder bij uitstek. In een fotoserie laat ik zien op welke

nectarplanten deze vlinders energie opdoen voor de lange reis.

In onze straat tel ik 19 distelvlinders op verbena, vlinderstruik en kogeldistel. Verbena is verreweg favoriet. Dertien van de 19 vlinders peuren uit deze tuinplant nectar. Bij winkelcentrum De Weide en

in het Steenbergerpark vond ik 12 distelvlinders op de geurige bloemtrossen van liguster en op kalkrijke paden.

In de Oude Kene en de Boerenevensche Plassen zijn boerenwormkruid, akkerdistel en speerdistel in trek bij distelvlinders. Je

telt op een ochtend 12 tot 20 exemplaren. In Erflanden op vlinderstruiken 30. De meeste distelvlinders vond ik op een weiland naast het Kremboongbos. Twee jaar geleden was de akker ingezaaid met rode klaver, maar is nu weer weiland. Kortgeleden geïnjecteerd met drijfmest, maar het gras is door extreme droogte geel. Rode klaver staat er nog volop en voedt zich kennelijk met vocht van het drijfmest. Hier telde ik 54 distelvlinders. Ik heb niet het hele weiland afgezocht, maar neem een schatting aan van 60 tot 70 distelvlinders.

Bij de Nieuwe Wijk vlogen nog eens 5 op koninginnekruid. Let op enkele foto's op de lange zuigtong. Door de droogte gaat het erg slecht met vlinders. Buiten oranje zandooie, atalanta en witjes in robuuste natuurgebieden is de distelvlinder vrijwel de enige vlindersoort die massaal is te zien. De nieuwe generatie is puntgaaf met sprekende kleuren. Over een maand vertrekken ze via Frankrijk en Spanje naar het Atlasgebergte in Afrika.

Op rode klaver.

Op koninginnekruid.

Hero Moorlag ©

Kompassla weerstaat de hitte op het heetst van de dag

Wanneer ik nu, eind juli 2019, naar bermen en naar natuurlijke graslanden kijk, zie ik een landschap dat me sterk doet denken aan mijn vakantie in Frankrijk. Alles gortdroog en dor. Alleen bepaalde plantensoorten weten op de een of andere manier de moed er in te houden en vrolijk door te bloeien. Een van die soorten is Jacobskruiskruid, die juist enorm lijkt te profiteren van de tweede opeenvolgende warme zomer. Overal zie je de gele bloemen in de stroge graslanden en (midden)bermen staan. Aan een kant is dat maar goed, want dan is er tenminste één soort die nog nectar verschaft aan vlinders, bijen, zweefvliegen en andere voedselzoekers. Opvallend is ook de Drentse krentenboom die nu overal een late herfstaanblik vertoont. Alle bladeren zijn al geelbruin (de rode verkleuring is gewoon overgeslagen) en overal zie je al bladeren van deze halfheester naar beneden dwarrelen. Je vraagt je af wat er volgend jaar van terecht moet komen. Wat dus opvalt is dat de ene soort heel an-

ders op warmte en droogte reageert dan de andere. Allerlei wilde planten, struiken en bomen hebben eigen manieren om op extreme situaties te reageren. Bij een soort als Sint-Janskruid zie ik dat de blaadjes helemaal opgerold worden tot een soort naaldje zodat er zo min mogelijk verdamping plaatsvindt.

Treffende naam

Een plantensoort die al bij voorbaat zich indekt tegen extreme omstandigheden is de kompassla. De plant is inderdaad familie van de sla die wij op tafel krijgen en heeft ook dezelfde familienaam: Lactuca. Maar verder verschilt hij toch wel erg veel van ons kropje. De bladeren zijn hard en hebben stekeltjes op de nerven en langs de randen. Een grote bijzonderheid van deze plant is, dat hij de bladeren een kwartslag langs de stengel laat draaien, zodat ze niet horizontaal maar verticaal tegen de stengel aanzitten. Maar alsof dat nog niet genoeg is, worden de bladeren in die verticale toestand ook

Kompassla geeft feilloos de noordzuid richting aan.

Joop Verburg ©

nog eens in de noordzuid richting gestuwd. Dat heeft tot gevolg dat de plant veel minder zon op de bladeren krijgt. Met name op het heetst van de dag staan de bladeren verticaal precies naar de zon gericht. Daardoor heeft de plant veel minder last van verdamping. Mensen die de plant kennen zul-

len minder snel verdwalen, want de bladeren wijzen ook bij somber weer feilloos de noordzuid richting aan. Kompassla is dus inderdaad de meest treffende naam die men aan deze plant heeft kunnen geven.

Joop Verburg,
Natuurvereniging Zuidwolde